

Белорусский государственный университет

Филологический факультет

Кафедра русской литературы

«Роль романа Н.Г. Чернышевского "Что делать?" в генезисе
женского вопроса в русской литературной среде».

Кринкова Лидия Максимовна

Руководитель: Башкиров Дмитрий Леонидович

2019

РЕФЕРАТ

В дипломной работе 68 страниц и 65 использованных источника.

Ключевые слова: ЖЕНЩИНА, ЖЕНСКАЯ ЭМАНСИПАЦИЯ, ФЕМИНИЗМ, ЖЕНСКИЙ ВОПРОС, ЖЕНСКОЕ ДВИЖЕНИЕ, ЧЕРНЫШЕВСКИЙ, РЕВОЛЮЦИЯ, «НОВЫЙ» ЧЕЛОВЕК.

Предмет исследования - женский вопрос в России XIX века.

Объект исследования - роман Н. Г. Чернышевского «Что делать?». Цель исследования - исследовать роль романа «Что делать?» в генезисе женского вопроса и определить степень его влияния на становление феминизма в России.

Задачи исследования:

1. проследить историческое развитие понятий «эмансипация» и «феминизм»;
2. сравнить пути развития данных понятий в России и на западе;
3. дать характеристику женскому вопросу в России XIX века, основываясь на взглядах современников;
4. доказать литературоцентричность женского вопроса в России;
5. определить место романа Н. Г. Чернышевского «Что делать?» в русской литературной среде и степень его влияния на общество в целом;
6. проследить развитие женского движения в России до эмансипации 1917 года.

В работе использован преимущественно описательно-функциональный метод исследования. Также применялись такие литературоведческие методы исследования, как культурно-исторический, биографический и сравнительно-сопоставительный.

Актуальность и выбор темы обусловлены проблемами постфеминизма и необходимостью осветить историю женского вопроса в России с современной точки зрения, а также понять, как и почему роман Н. Г. Чернышевского «Что делать?» повлиял на женское движение в целом и на эмансипацию 1917 года.

Проведенное исследование позволяет утверждать, что роман «Что делать?» для его современников был своего рода программой по преобразованию всех социальных отношений в России. Он оказал огромное влияние на революционные силы начала XIX века и на становление женского рабочего движения.

Рассмотрение романа с точки зрения женского вопроса позволяет внести вклад в решение современной проблемы постфеминизма - обнаружения женской истории.

РЭФЕРАТ

У дыпломнай працы 68 старонак і 65 выкарыстаных крыніцы.

Ключавыя словы: ЖАНЧЫНА, ЖАНОЧАЯ ЭМАНСІПАЦЫЯ, ФЕМІНІЗМ, ЖАНОЧЫ ВОПРОС, ЖАНОЧЫ РУХ, ЧАРНЫШЭЎСКІ, РЭВАЛЮЦЫЯ, «НОВЫ» ЧАЛАВЕК.

Прадмет даследавання - жаночае пытанне ў Расіі XIX стагоддзя.

Аб'ект даследавання - раман Н. Г. Чарнышэўскага «Што рабіць?».

Мэта даследавання - даследаваць ролю рамана «Што рабіць?» у генезісе жаночага пытання і **вызначыць ступень яго ўплыву на станаўленне фемінізму ў Расіі.**

Задачы даследавання:

1. прасачыць гістарычнае развіццё паняццяў «эмансіпацыя» і «фемінізм»;
2. параўнаць шляхі развіцця дадзеных паняццяў у Расіі і на захадзе;
3. даць характарыстыку жаночаму пытанню ў Расіі XIX стагоддзя, грунтуючыся на поглядах сучаснікаў;
4. даказаць літаратурацэнтрнасць жаночага пытання ў Расіі;
5. вызначыць месца рамана Н. Г. Чарнышэўскага «Што рабіць?» у рускім літаратурным асяроддзі і ступень яго ўплыву на грамадства ўвогуле;
6. прасачыць развіццё жаночага руху ў Расіі да эмансіпацыі 1917 года.

У працы выкарыстан пераважна апісальна-функцыянальны метады даследавання. Таксама ўжываліся такія літаратуразнаўчыя метады даследавання, як культурна-гістарычны, біяграфічны і параўнальна-супастаўляльны.

Актуальнасць і выбар тэмы абумоўлены праблемамі постфемінізма і неабходнасцю асвятліць гісторыю жаночага пытання ў Расіі з сучаснага пункту гледжання, а таксама зразумець, як і чаму раман Н. Г. Чарнышэўскага "Што рабіць?" паўплываў на жаночы рух у цэлым і на эмансіпацыю 1917 года.

Праведзенае даследаванне дазваляе сцвярджаць, што раман «Што рабіць?» для яго сучаснікаў быў свайго роду праграмай па пераўтварэнні ўсіх сацыяльных адносін у Расіі. Ён аказаў велізарны ўплыў на рэвалюцыйныя сілы пачатку XIX стагоддзя і на станаўленне жаночага рабочага руху.

Разгляд рамана з пункту гледжання жаночага пытання дазваляе ўнесці ўклад у вырашэнне сучаснай праблемы постфемінізма - выяўлення жаночай гісторыі.

ABSTRACT

The work includes 68 page, 65 items in the bibliography list.

Key words: WOMAN, WOMEN'S EMANCIPATION, FEMINISM, WOMEN'S QUESTION, WOMEN'S MOVEMENT, CHERNYSHEVSKY, REVOLUTION, «NEW» MAN.

The subject of the research is the women's issue in Russia of the 19th century.

The object of the research is the novel by N. G. Chernyshevsky «What to do?».

The purpose of the research is to explore the role of the novel "What to do?" in the genesis of the women's issue and to determine the degree of its influence on the formation of feminism in Russia.

Goals:

1. to trace the historical development of the concepts of «emancipation» and «feminism»;
2. to compare ways of development of these concepts in Russia and in the west;
3. to characterize the women's issue in Russia of the 19th century, based on the views of contemporaries;
4. to prove the literary-centricity of the women's issue in Russia;
5. to determine the place of N. G. Chernyshevsky's novel «What to do?» in the Russian literary environment and the degree of its influence on society as a whole;
6. to trace the development of the women's movement in Russia until the emancipation of 1917.

The work used mainly descriptive-functional research method. Also used such literary methods of research as cultural and historical, biographical and comparative.

The relevance and choice of topic is determined by the problems of postfeminism and the need to highlight the history of the women's issue in Russia from a modern point of view, as well as to understand how and why N. G. Chernyshevsky's novel "What to do?" Influenced the women's movement in general and the emancipation of 1917.

The conducted study suggests that the novel «What to do?» For his contemporaries was a kind of program for the transformation of all social relations in Russia. He had a great influence on the revolutionary forces of the early 19th century and on the formation of the women's labor movement.

Consideration of the novel from the point of view of the women's issue allows to contribute to the solution of the modern problem of postfeminism - the discovery of women's history.